

Полтавський державний аграрний університет
Центр українсько-європейського наукового співробітництва

Всеукраїнське науково-педагогічне
підвищення кваліфікації

**ЕФЕКТИВНА
ОСВІТНЯ КОМУНІКАЦІЯ
ТА ЦИФРОВИЙ ІМІДЖ ВИКЛАДАЧА**

22 грудня – 1 лютого 2026 року

УДК [316.77:37]+[17.022.1:004]:37-051(062.552)
Е 90

Організаційний комітет:

Галич Олександр Анатолійович – кандидат економічних наук, професор, ректор Полтавського державного аграрного університету, голова організаційного комітету;

Аранчій Валентина Іванівна – кандидат економічних наук, професор, перший проректор Полтавського державного аграрного університету, заступник голови організаційного комітету;

Дорошенко Андрій Петрович – кандидат економічних наук, доцент, проректор із науково-педагогічної роботи Полтавського державного аграрного університету, заступник голови організаційного комітету;

Дячков Дмитро Володимирович – доктор економічних наук, професор, директор Навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій Полтавського державного аграрного університету;

Писаренко Володимир Вікторович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри маркетингу Полтавського державного аграрного університету;

Вакуленко Юлія Валентинівна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, керівник Навчально-наукового центру інформаційно-комунікаційних освітніх технологій та освіти дорослих Полтавського державного аграрного університету;

Дудник Володимир Васильович – кандидат технічних наук, доцент, керівник відділу із забезпечення освіти дорослих та інноваційного розвитку Полтавського державного аграрного університету.

Ефективна освітня комунікація та цифровий імідж викладача : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 22 грудня – 1 лютого 2026 року. – Львів – Торунь : Liha-Pres, 2026. 96 с.

ISBN 978-966-397-591-7

У збірнику представлено матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації «Ефективна освітня комунікація та цифровий імідж викладача» (22 грудня – 1 лютого 2026 року).

УДК [316.77:37]+[17.022.1:004]:37-051(062.552)

© Полтавський державний аграрний університет, 2026

© Центр українсько-європейського наукового співробітництва, 2026

ISBN 978-966-397-591-7

Self-motivation of the translator as a factor of professional effectiveness in the modern linguistic space	
Laktina Yu. V.	47
Цифровий імідж педагога як сучасний тренд цифрового суспільства	
Лунгол О. М.	49
Цифрова трансформація в академічному просторі: компетенції викладача як фасилітатора освітніх інновацій	
Луценко О. Є.	51
Цифровий імідж викладача французької мови як чинник ефективної освітньої комунікації	
Мусійчук С. М.	55
Digital competences in English language learning: challenges and opportunities	
Nikolenko O. V., Liashenko L. V.	58
Взаємодія між розвитком генеративного ШІ та програмним забезпеченням для забезпечення академічної доброчесності	
Омельчак Г. В.	63
Інноваційні особливості ведення навчального процесу на кафедрі високоспеціалізованої хірургії та трансплантаційної медицини Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика	
Пікас П. Б.	65
The advantages of using the “Business Spotlight” magazine for developing university students’ English reading skills	
Palamarchuk A. O.	68
Інновації в навчальному процесі студентів на кафедрі фізизіатрії та пульмонології НМУ імені О. О. Богомольця	
Пікас О. Б.	70
Моделі стратегії комунікативного менеджменту та особливості їх застосування в організаціях	
Плахотнік О. О.	73
Порівняльний аналіз сприйняття викладача як суб’єкта педагогічної діяльності викладачем і здобувачем вищої освіти	
Подлесна В. І.	75
Формування та підтримка іміджу науково-педагогічного працівника	
Росоха В. В.	78
Ефективність використання он-лайн перекладачів	
Савчин Н. Б.	83
Протидія корупції в Україні в умовах війни	
Телефанко Б. М.	86

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ СПРИЙНЯТТЯ ВИКЛАДАЧА ЯК СУБ'ЄКТА ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧЕМ І ЗДОБУВАЧЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Подлесна В. І.

*викладач кафедри мовної підготовки
Навчально-науковий інститут цивільного захисту
Національного університету цивільного захисту України
м. Харків, Україна*

У педагогічній літературі та практиці досить часто для визначення викладача як професіонала використовують таке поняття, як «стиль педагогічного спілкування», яке передусім окреслене відносинами педагога зі студентами. Стиль спілкування, який вибрав для себе викладач, відіграє важливу роль у відносинах зі студентами, адже саме педагог відповідає за створення сприятливих умов для психологічного комфорту здобувача.

Під стилем педагогічного спілкування розуміють індивідуально-типологічні особливості соціальнопсихологічної взаємодії педагога та студентів. Стиль педагогічного спілкування – усталена система способів і прийомів, які використовує викладач під час взаємодії зі здобувачами, їхніми батьками, колегами по роботі. У стилі спілкування відображаються особливості комунікативних можливостей педагога, характер його взаємин і вихованців, творча індивідуальність викладача, особливості студентського колективу [5].

Стиль педагогічного спілкування залежить від особистісних рис педагога і комунікативної ситуації. До особистісних рис, які визначають стиль спілкування, належать ставлення викладача до студентів (активно-позитивне, пасивно-позитивне, ситуативно-негативне, стійке негативне) та володіння організаторською технікою [2].

Сьогодні існує велика варіативність стилів педагогічного спілкування (від підпорядкування до партнерства й відсутності спрямованого впливу), яка визначає складність і розмаїтість відносин викладач–студент. Найбільш розповсюдженими є авторитарний, демократичний, ліберальний, коучинговий стилі [3].

1. Авторитарний: характерна тенденція до наказового тону, різких зауважень з боку педагога. Авторитарний викладач визначає загальні цілі роботи, указує поетапно способи виконання завдання, визначає, хто з ким буде працювати, однак, продемонструвавши один раз прийом, уважає, що він свою справу виконав, а далі залишається тільки оцінити успіхи кожного. Будь-яка ініціатива з боку студентів буде

оцінена як прояв небажаного самовілля. Крім того, авторитарний лідер, як правило, суб'єктивно оцінює успіхи своїх підопічних, висловлюючи зауваження не стільки із приводу роботи, скільки про особистість її виконавця.

2. Демократичний: тут у першу чергу оцінюються факти, а не особистість. Головною особливістю такого стилю спілкування є те, що навчальна група бере активну участь в обговоренні всього перебігу майбутньої роботи та її організації, а викладач тільки стимулює самостійність студентів, намагаючись зайняти позицію «першого серед рівних». Демократичний педагог відчуває потребу у зворотному зв'язку від здобувачів про те, як вони сприймають ті чи інші форми спільної діяльності; вміє визнавати допущені помилки. У своїй роботі такий педагог стимулює розумову активність і мотивацію досягнення в пізнавальній діяльності [5].

3. Ліберальний стиль спілкування (або «потуральний»): характерні безпринципність, байдужість до дій співрозмовників, потуранням їм та відсутність ініціативи з боку керівника чи педагога, який часто не проявляє лідерства, а надає співрозмовникам велику свободу, що може призвести до хаосу, особливо у навчально-виховному процесі. Це стиль, коли особа уникає конфліктів, не втручається в ситуацію, дозволяючи їй розвиватися спонтанно, інколи перетворюючись на надмірну дружбу чи фамільярність, і часто поєднується з позитивним ставленням, але без чітких вимог [1].

4. Коучинговий (надихаючий) стиль спілкування: це розкриття потенціалу людини з метою максимального підвищення його ефективності. Коучінг не навчає, а допомагає навчитися» – так визначає сутність коучінгу засновник цієї технології Тімоті Голві, який в описі коучінгу виділяв три основних принципи: 1) партнерство; 2) розкриття потенціалу; 3) результат діяльності (в різних її видах). В основі коучпідходу в освіті – вміння викладача формулювати важливі професійні питання в привабливій формі, які змушують здобувачів замислитися, шукати правильні, а іноді й креативні рішення, стимулюють до творчості [1].

Кожен педагог залежно від характеру, поглядів, психічних особливостей виробляє власний стиль спілкування – сукупність найтипівіших ознак поведінки у цьому процесі. Освітній процес не може відбуватися в односторонньому напрямі, лише взаємодія викладача і здобувача може дати плідні результати пізнавальної діяльності.

В процесі освітньої взаємодії необхідно тримати постійно у полі зору сприйняття аудиторією власне самого викладача, його стилю комунікативної поведінки, вміння подавати теоретичний матеріал і здатності розвивати у здобувачів практичні навички застосовувати

теоретичні знання на практиці. Інколи може виявитися, що викладач вважає себе досить демократичним і надихаючим педагогом, а насправді здобувачі сприймають його як авторитарну обмежену особистість, яка не сприяє розвитку власної думки, самостійності у пошуку знань, відкидає будь-які ідеї, що суперечать власне її баченню предмета вивчення.

А інколи навпаки, викладач може бути до себе занадто вимогливим, вважати, що стиль його викладання є авторитарним, що студенти мають досить обмежений простір для творчості і самостійного опанування дисципліною. Однак здобувачі не можуть висловити своє справжнє ставлення до процесу викладання тому, що мають перестороги щодо застосування до них «штрафних санкцій» з боку педагога.

Завдяки сучасним цифровим технологіям отримувати зворотній зв'язок від студентів стало набагато простіше, менше часу витрачається на опрацювання результатів. Проте головним чином потрібно створити у респондентів відчуття довіри до процесу опитування, щоб відповіді були якомога відвертими, а результати – якомога репрезентативними.

Так, наприклад, давши відповіді на запитання тесту про стиль викладання я визначила свій стиль як 50 % авторитарний і 50 % як коучинговий (надихаючий). А провівши тестування здобувачів, у яких викладала, отримала неочікуваний для себе результат: з'ясувалося, що студенти сприймають мене як переважно демократичного викладача і частково надихаючого. Відсоток присутності авторитарного стилю в моєму викладі був досить незначний – лише 1%. Опитування було проведене вже після екзаменаційної сесії, тому можна зауважити достатній рівень адекватності результатів.

Розглядаючи особистісну взаємодію викладача та здобувачів у процесі засвоєння інформації, можна зазначити, що викладачу необхідно вибудовувати освітню діяльність з урахуванням фізичних і ментальних та інтелектуальних можливостей здобувачів. Усе частіше висловлюється думка про те, що в педагогічній взаємодії відбувається не тільки обмін інформацією, але й цінностями, способами життєдіяльності, нормами, етичними установками; їх відбір і засвоєння носить виборчий характер і залежить від соціально-психологічного клімату організації, у якій відбувається взаємодія [4].

Отже, викладач має бути відкритий до співпраці з іншими викладачами, здобувачами та всіма учасниками освітнього процесу. Це сприятиме створенню позитивного та динамічного освітнього середовища. Освітня сфера постійно змінюється, тому важливо, щоб викладач був готовий до самовдосконалення та оновлення своїх знань, не втрачаючи орієнтирів на здобувача та його потреби.

Література:

1. Бахтіярова Х. Ш., Інноваційна педагогіка. Теорія і методика професійної освіти. *Коучінг в освітньому контексті підготовки майбутніх педагогів професійного навчання*. Вип. 55, том 1, 2023. С 105–108. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2023/55/part_1/20.pdf
2. Запорізький національний університет. URL: <file:///C:/Users/%D0%92%D0%B0%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0/Downloads/1.pdf>
3. Освіта UA. URL: <https://osvita.ua/school/method/teacher/3510/>
4. Почуєва О. Механізми організації педагогічної взаємодії зі студентами закладів вищої освіти. Електронне наукове фахове видання *«Адаптивне управління: теорія і практика. Серія «Педагогіка»* : Українська інженерно-педагогічна академія. Вип. 11 (21) 2021. URL: <file:///C:/Users/%D0%92%D0%B0%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0/Downloads/391-Article%20Text-810-1-10-20210915.pdf>
5. Демократичний стиль педагогічного спілкування. URL: <https://studfile.net/preview/5258643/page:10/>

ФОРМУВАННЯ ТА ПІДТРИМКА ІМІДЖУ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА

Росоха В. В.

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри менеджменту, маркетингу та підприємництва
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
м. Київ, Україна*

Імідж (англ. image, від лат. imago, imitari – «імітувати») як соціальний феномен виник за часів Аристотеля й існував на всіх стадіях розвитку суспільства. Проте це поняття як символічно забарвлений в уявленні образ з поєднанням зовнішніх і внутрішніх особливостей суб'єкта набуло поширення у 1806 році [1]. Це збірний образ, в якому реальні штрихи переплітаються з приписаними йому оточенням. Він містить у собі імідж самосприйняття, імідж сприйняття особи іншими людьми, відповідний особистий і професійний імідж. Самосприйняття засвідчує усвідомлення себе та судження про себе. Сприйняття іншими